

Brussel, 24 september 2020

Advies 2020/16

Uitgebracht op vraag van de Commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen van de Kamer van volksvertegenwoordigers

Mogelijkheid tot retroactieve toekenning van de arbeidsongeschiktheidsuitkering

Inhoud

Samengevat.....	1
1 Problematiek.....	2
2 Het wetsvoorstel.....	2
3 Advies van het Comité.....	3

Samengevat

Het ABC brengt een positief advies uit over een wetsvoorstel dat voorziet in de mogelijkheid om retroactief over te gaan tot de toekenning van een arbeidsongeschiktheidsuitkering aan zelfstandigen.

Het Comité kan zich vinden in dit voorstel omdat het zelfstandigen - in geval van arbeidsongeschiktheid van meer dan 7 dagen - waarborgt dat ze een uitkering kunnen krijgen vanaf de eerste dag waarop zij hun activiteit stopzetten.

Het Comité verwijst in dit kader tevens naar zijn rapport 2019/03 over arbeidsongeschikte zelfstandigen en hun socioprofessionele re-integratie. Het ABC deed hierin een aantal voorstellen ter vereenvoudiging en verduidelijking van administratieve procedures bij arbeidsongeschiktheid, o.m. rond de kennisgeving van de ongeschiktheid.

In augustus 2020 vroeg de commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen van de Kamer van volksvertegenwoordigers het ABC om advies uit te brengen over een wetsvoorstel¹ dat het mogelijk moet maken om de arbeidsongeschiktheidsregeling te laten ingaan vanaf de eerste dag van de daadwerkelijke stopzetting van de activiteit wegens arbeidsongeschiktheid².

1 Problematiek

Sinds 1 juli 2019³ kan de zelfstandige van wie de arbeidsongeschiktheid langer dan 7 dagen duurt, arbeidsongeschiktheidsuitkeringen genieten vanaf de eerste dag waarop de activiteit is stopgezet. Bij deze hervorming tot verbetering van het sociaal statuut, werd echter een antimisbruikregeling ingevoerd. De arbeidsongeschiktheidsperiode zou voortaan niet meer kunnen aanvangen op een eerdere datum dan die waarop de arbeidsongeschiktheid door een arts is vastgesteld. Door die bepaling was het niet langer mogelijk om met terugwerkende kracht een uitkering aan te vragen en dus om zijn situatie te regulariseren in geval van laattijdige aanvraag. De toevoeging van deze bepaling werd gerechtvaardigd omdat periodes vóór het medisch getuigschrift moeilijk te controleren zijn en dat zelfstandigen, in tegenstelling tot werknemers, niet verplicht zijn om binnen een zeer korte termijn aangifte te doen bij een derde.

Deze regeling creëert in de praktijk een moeilijke situatie voor sommige zelfstandigen. Die laatsten zetten niet de nodige stappen om vanaf hun eerste dag van stopzetting arbeidsongeschiktheidsuitkeringen te kunnen genieten, om verschillende redenen: hetzij omdat ze niet weten dat ze aanspraak kunnen maken op de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen of omdat ze niet op de hoogte zijn van de antimisbruikregeling, hetzij door overmacht of wegens andere problemen, dan wel om een slechte initiële inschatting van de duur van de arbeidsongeschiktheid. De indieners van het wetsvoorstel ramen het gemiddeld verlies per zelfstandige op 571,43 EUR.

Overigens menen de indieners dat dit opnieuw leidt tot een ongelijke behandeling tussen het stelsel van de werknemers en dat van de zelfstandigen en dat dit verschil niet te verantwoorden valt door een eventueel misbruik van de zelfstandigen inzake de socialezekerheidsuitkeringen.

2 Het wetsvoorstel

Gelet op deze problematiek stellen de indieners van het voorstel voor om de bepaling betreffende de niet-terugwerkende kracht van de uitkeringen op te heffen. Door deze schrapping zou men de verzekeringsinstellingen de bevoegdheid verlenen om de datum van aanvang van de arbeidsongeschiktheid te beoordelen, op grond van de datum die door de arts

¹ Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten, opdat de arbeidsongeschiktheidsregeling kan ingaan vanaf de eerste dag van daadwerkelijke stopzetting van de activiteit wegens arbeidsongeschiktheid

² Adviesvraag van 18 augustus 2020 eveneens gericht aan de Raad van State, het RSVZ, de Commissie voor Gezondheid en Gelijke Kansen, het Nationaal Intermutualistisch College, Domus Medica en het SSMG

³ Wet van 22 mei 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten, teneinde de wachttijd op te heffen.

op het medisch getuigschrift wordt vermeld alsook van andere objectieve elementen waarover zij beschikken: elementen in verband met het type pathologie, eerdere medische consulten, een medische controle door de adviserend arts, enz. Het belang van die overige elementen zou afhangen van de pathologie en van de omvang van de verleende terugwerkende kracht.

De indieners van het wetsvoorstel voorzien in een evaluatie van de nieuwe regeling één jaar na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

3 Advies van het Comité

Het Comité neemt kennis van het wetsvoorstel dat de zelfstandigen de mogelijkheid wil geven om met terugwerkende kracht een aanvraag tot het bekomen van een arbeidsongeschiktheidsuitkering in te dienen.

Het Comité kan zich vinden in dit voorstel omdat het zelfstandigen - in geval van arbeidsongeschiktheid van meer dan 7 dagen - waarborgt dat ze een uitkering kunnen krijgen vanaf de eerste dag waarop zij hun activiteit stopzetten.

Het Comité verwijst in dit kader ook graag naar zijn rapport 2019/03 over arbeidsongeschikte zelfstandigen en hun socioprofessionele re-integratie⁴. Het ABC deed hierin een aantal voorstellen ter vereenvoudiging en verduidelijking van administratieve procedures bij arbeidsongeschiktheid, o.m. rond de kennisgeving van de ongeschiktheid. Het Comité wees er in zijn rapport (p. 35) op dat de informatiedoorstroming hieromtrent geoptimaliseerd zou kunnen worden door :

- ten eerste, een (nog) snellere kennisgeving van de arbeidsongeschiktheid door de behandelend arts aan het ziekenfonds.
- ten tweede, een rechtstreekse/automatische kennisgeving van de arbeidsongeschiktheid door het ziekenfonds aan het sociaalverzekeringsfonds.

Dit komt een snelle(re) toekenning van de rechten op arbeidsongeschiktheid ten goede.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen op 24 september 2020:

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter

⁴ ABC-verslag 2019/03 van 26 september 2019 ['Arbeidsongeschikte zelfstandigen en hun socioprofessionele re-integratie'](#)